

THE WORLD BANK**ธนาคารโลก****World Bank (WB)**

เว็บไซต์	www.worldbank.org
ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐฯ
วันก่อตั้ง	27 ธ.ค.2488 โดยนายจอห์น เมนาร์ด เคนส์ และนายแฮร์รี เดกซ์เตอร์ไวท์
สมาชิก	189 ประเทศ
ประธาน	นาย Ajay Banga ชาวอเมริกันเชื้อสายอินเดีย อดีตประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) บริษัท Mastercard และอดีตรองประธานบริษัท General Atlantic ของสหรัฐฯ โดยเข้าดำรงตำแหน่งประธาน World Bank คนที่ 14 เมื่อ 2 มิ.ย.2566 (วาระ 5 ปี)

ภารกิจ WB ชื่อเดิมคือ ธนาคารเพื่อการบูรณะและพัฒนาระหว่างประเทศ (International Bank for Reconstruction and Development-IBRD) ก่อตั้งเมื่อ 27 ธ.ค.2488 จากการประชุม United Nations Monetary and Financial Conference หรือ Bretton Woods Conference ที่เบรตตันวูดส์ สหรัฐฯ โดยมีมหาอำนาจในอเมริกาเหนือและยุโรปต้องการให้ WB เป็นทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ ที่ให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา ทั้งด้านการเงินและการให้คำปรึกษาทางวิชาการและเทคนิค รวมทั้งนำเสนอแนวโน้มและการประเมินเศรษฐกิจโลก ประกอบด้วย 5 องค์กร ดังนี้

1. ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการฟื้นฟูบูรณะและพัฒนา (International Bank for Reconstruction and Development-IBRD) ทำงานร่วมกับรัฐบาล เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงไทย

2. สมาพันธ์การพัฒนาระหว่างประเทศ (International Development Association-IDA) ทำงานร่วมกับรัฐบาล เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแก่กลุ่มประเทศรายได้ต่ำ เช่น ลาว มองโกเลีย กัมพูชา

3. บรรษัทการเงินระหว่างประเทศ (International Finance Corporation-IFC) ร่วมกับภาคเอกชน ในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ อาทิ สนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ของบริษัทโซลาร์ เพาเวอร์ (โคราช 1) จำกัด

4. สถาบันประกันการลงทุนแบบพหุภาคี (Multilateral Investment Guarantee Agency-MIGA) ทำหน้าที่รับประกันความเสี่ยงในการลงทุนโครงการเพื่อการพัฒนาที่มีความเสี่ยงสูง อาทิ โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำจากเขื่อนน้ำเทิน 2 ที่ลาว

5. International Centre for the Settlement of Investment Disputes (ICSID) ประสานงานเพื่อการลงทุนในประเทศที่มีความขัดแย้งรุนแรงและสงครามกลางเมือง (อนึ่ง ไทยเป็นสมาชิกทุกองค์กร ยกเว้นองค์กรที่ 5)

WB จะเผยแพร่รายงานประมาณการณัฏธการขยายตัวทางเศรษฐกิจระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ในช่วง เม.ย. และ ต.ค.ของทุกปี พร้อมกับเสนอแนะนโยบายในการบริหารนโยบายการเงิน และการจัดการเศรษฐกิจมหภาค

การประชุมประจำปี IMF-WB

WB จัดประชุมประจำปีร่วมกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) ในห้วงตุลาคม โดยจัดประชุมที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐฯ 2 ปี และประชุมที่ประเทศสมาชิกในปีถัดไป ทั้งนี้ ไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดประชุมประจำปี IMF-WB ที่กรุงเทพฯ ระหว่าง 12-18 ต.ค.2569 ซึ่งการประชุมประจำปี IMF-WB จะมีผู้แทนเข้าร่วมประชุมจากธนาคารกลาง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและการพัฒนาต่าง ๆ ภาคเอกชนชั้นนำ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และนักวิชาการ เพื่อหารือเกี่ยวกับประเด็นท้าทายสำคัญ และเร่งด่วนที่เป็นปัญหาสำหรับเศรษฐกิจโลก รวมถึงทิศทางเศรษฐกิจโลก เสถียรภาพการเงินโลก การขจัดความยากจน การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีส่วนร่วมและการสร้างงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาด้านดิจิทัล

ที่ประชุมประจำปี IMF-WB ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐฯ ระหว่าง 13-18 ต.ค.2568 ประเมินว่าการเติบโตของเศรษฐกิจโลกจะชะลอตัวต่อเนื่อง จาก 3.2% ในปี 2568 เหลือ 3.1% ในปี 2569 ส่วนอัตราเงินเฟ้อทั่วโลกลดลงต่อเนื่อง เข้าใกล้เป้าหมายที่ 2% แล้วในหลายประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยหลักที่อุดร้งการเติบโตทางเศรษฐกิจ คือ การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าเพิ่มขึ้น ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ และหนี้ทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นถึง 235% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมโลก (World GDP) โดยแบ่งเป็นหนี้สาธารณะ 93% กับหนี้ภาคเอกชน 143% ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะที่สูงขึ้นยังมีผลโดยตรงต่อการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Rating) และลดประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ในอนาคต

เอเชีย-แปซิฟิกจะเป็นภูมิภาคหลักที่ขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจทั่วโลกถึง 60% ในปี 2569 โดยคาดการณ์ว่าจะเติบโต 4.3% แต่เศรษฐกิจในภูมิภาคยังคงมีความเสี่ยงจากความตึงเครียดทางการค้าและการลงทุนที่มีแนวโน้มกระจุกตัวอยู่ในประเทศพัฒนาแล้ว อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมสนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินนโยบายที่มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเติบโตระยะยาว เช่น การพัฒนาศักยภาพแรงงาน การลงทุนและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence-AI) เพื่อเพิ่มผลผลิต การรักษาวินัยการคลังเพื่อควบคุมระดับหนี้สาธารณะไม่ให้สูงขึ้น ตลอดจนการประเมินความเสี่ยงด้านนโยบายระหว่างประเทศอย่างใกล้ชิด

ข้อวิจารณ์ WB

WB ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน สถาบันวิชาการและกลุ่มนักวิจัยระหว่างประเทศ รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ต่างประเทศ ในประเด็นสำคัญ เช่น กระบวนการตัดสินใจภายในองค์กรขาดความโปร่งใสและได้รับอิทธิพลจากสมาชิกที่มีฐานะร่ำรวยมากเกินไป โดยเฉพาะสหรัฐฯ ที่มีอิทธิพลเหนือทิศทางการกำหนดนโยบายและกระบวนการให้สินเชื่อของ WB ซึ่งอาจส่งผลให้ประเทศกำลังพัฒนาหรือผู้รับสินเชื่อด้อยค่าถูกลดความสำคัญลง รวมถึงเงื่อนไขการกู้ยืมที่ประเทศผู้กู้ต้องปฏิบัติตาม มักไม่สอดคล้องกับลำดับความสำคัญในการพัฒนา และมุ่งเน้นการสนับสนุนเงินกู้เพื่อโครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่อาจเอื้อประโยชน์ต่อบริษัทข้ามชาติมากกว่าชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการมุ่งแก้ไขปัญหาสภาพภูมิอากาศ เพศ

และประเด็นสังคมมากขึ้นไป แทนที่จะยึดตามภารกิจเดิมด้านเศรษฐกิจและการเงินโดยตรง อย่างไรก็ตาม แม้ WB จะมีแผนปฏิรูปเพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (citizen engagement) หรือเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น แต่ยังคงมีความล่าช้าและขาดการปฏิบัติเป็นรูปธรรม ที่จะทำให้ได้รับการยอมรับจาก NGOs อย่างเพียงพอ

ความร่วมมือกับไทย

ไทยเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 48 เมื่อ 3 พ.ค.2492 และได้รับเงินกู้จาก WB ครั้งแรกเมื่อปี 2493 จำนวน 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับโครงการบูรณะรางรถไฟ โครงการปรับปรุงท่าเรือกรุงเทพฯ และโครงการพัฒนาระบบชลประทานของแม่น้ำเจ้าพระยา ขณะที่ความสัมพันธ์ไทย-WB ตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา พัฒนาสู่การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการพัฒนาและการให้คำปรึกษาผ่านโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศ (Country Development Partnership-CDP) โดยที่ปัจจุบัน ไทยและ WB พัฒนาแนวทางความร่วมมือในรูปแบบ Country Partnership Strategy (CPS) ซึ่งเป็นการออกรายงานประเมินการดำเนินงานของ WB ในการให้ความช่วยเหลือไทยตามยุทธศาสตร์ Thailand-World Bank Group Partnership for Development และยึดถือนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย

การคาดการณ์เศรษฐกิจ

WB ประเมินว่า เศรษฐกิจไทยปี 2568 จะขยายตัว 2% และจะชะลอตัวลงเล็กน้อยเหลือ 1.8% ในปี 2569 โดยมีปัจจัยสำคัญคือ มาตรการท่องเที่ยวซึ่งเป็นผลจากนโยบายยกเว้นการตรวจลงตรา รวมถึงการให้ Visa on Arrival (VOA) แก่ประเทศต่าง ๆ มากขึ้น จะช่วยกระตุ้นรายได้ในภาคบริการและภาคธุรกิจ ขณะเดียวกัน การใช้จ่ายภาครัฐที่เพิ่มขึ้นจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ทำให้การลงทุนภาครัฐ และโครงการสาธารณะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการดำเนินโครงการ Digital Wallet และการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งสนับสนุนการใช้จ่ายภายในประเทศและช่วยให้เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นราว 0.3% อย่างไรก็ตาม การส่งออกและการลงทุนภาคเอกชนที่ซบเซา การท่องเที่ยวที่ชะลอตัว โดยเฉพาะจากจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่ลดลง รวมถึงปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความตึงเครียดทางการค้าโลกที่ทวีความรุนแรง และการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวที่ล่าช้ากว่าคาดการณ์ จะส่งผลให้ภาคการส่งออกและภาคบริการขยายตัวอย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังมีความเปราะบางจากปัญหาสภาพภูมิอากาศที่อาจทำให้ไทยเผชิญอุทกภัย ภัยแล้ง และการกัดเซาะชายฝั่ง หากไม่มีมาตรการปรับตัวที่เพียงพอ รวมถึงหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง จะเป็นปัจจัยฉุดรั้งการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในปี 2569